

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЧИГУРА АНДРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ
ПУБЛІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Сучасні процеси державного управління свідчать, що в державах із розвинутими традиціями демократії, інститут публічного аудиту (далі – ПА) є важливою складовою правової демократичної держави, існування ефективної системи державного фінансового контролю, підзвітності суспільству, та свідченням високого рівня розвитку населення і його активної участі в процесі розбудови державної політики та контролю за її реалізацією.

На сьогодні формування публічного аудиту (далі – ПА) перебуває в стані зародження та передбачає повне виключення засад адміністративного та дисциплінарного важелю у напрямі впровадження нової системи державного фінансового контролю, яка буде більш дієвою. Модель державного фінансового контролю ПА – «контроль побудований на ефективності та результативності в цілому». Одним із найважливіших стратегічних завдань у сфері державного фінансового контролю в Україні є визначення законності, ефективності, економічності розподілу, та перерозподілу використання та управління публічними активами, нової якості публічного управління, а також впровадження єдиного аудиторського інституту.

Необхідність вирішення вищезазначених завдань має на меті перегляд стану розвитку сучасної моделі державного фінансового контролю, зокрема, в напрямку реформування інституцій ПА, що в свою чергу, є абсолютно новим напрямом у сфері державного управління та потребує систематичного вивчення нових теоретичних, практичних та методологічних розробок.

Розробкам теорії та методології ПА присвячено чималу кількість праць. Найбільш суттєво ця проблема розглядалась західноєвропейськими науковцями, такими як: Р. Адамс, Дж. Барбер, П.Б. Шпан, А. Баріларі, Ф. Дефлиз, Р. Додж, Т. Лі, Р. Масгрейв, Дж. Мозер, М. Пауер, Р. Еліот та ін.

Слід зауважити, що теоретико-методологічні питання формування та впровадження засад ПА вже активно розглядаються й на території СНД, що підтверджено практикою таких учених – Т. Антіпова, В. Двуреченський, С. Степашин, О. Франц та Є. Чегринец.

В Україні ж ці питання досліджуються не так інтенсивно, проте, вже є певні праці та розробки механізмів ПА на наших теренах. Наприклад, О. Александрович, О. Іваницька, Т. Іванова, О. Оболенський, Л. Приходченко та І. Розпутенко займалися дослідженням питань незалежного зовнішнього аудиту публічного сектору. Такі вітчизняні науковці, як З. Варналія, П. Петренко, В. Симоненко, О. Шевчук – проводили аналіз реформування державного фінансового контролю в Україні в умовах євроінтеграційних процесів, а Н. Виговська, О. Гетьманець, О. Ейхельман, І. Луніна, В. Максимова, В. Піхоцький, І. Стефанюк та Н. Обушна – розробляли наукові дослідження стосовно методології та організації державного фінансового контролю в Україні.

Роботи вищезазначених наукових діячів є важливим внеском у розвиток теорії та практики державного управління й державного фінансового контролю. Також, аналіз наукової літератури засвідчує, що наукові розробки щодо осучаснення системи державного фінансового контролю в Україні залишаються далекими від завершення. Це підтверджує факт необхідності більш змістовного дослідження зазначеного питання щодо механізмів формування та розвитку ПА в Україні.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є теоретико-методологічне

обґрунтування механізмів формування, перспектив розвитку та удосконалення ПА в Україні. Для досягнення зазначеної мети було поставлено такі *завдання*:

- розглянути понятійно-категоріальний апарат з теми дослідження та з'ясувати передумови для формування і розвитку ПА в контексті розробки первинних моделей державного фінансового контролю у світовій практиці;
- провести аналіз механізмів формування та розвитку ПА, як публічного інституту в Україні та визначити основні особливості функціонування сучасних механізмів державного фінансового контролю;
- довести об'єктивну необхідність удосконалення механізмів державного фінансового контролю в Україні в ПА, обґрунтувати Концепцію побудови інституту ПА в Україні та визначити перспективи її заснування;
- сформувати стратегію реалізації механізмів формування та розвитку ПА в Україні.

Методи дослідження. Для реалізації мети й завдань дослідження використовувався діалектичний метод пізнання, системний та інституціональний підходи, завдяки яким, відкриваються можливості міждисциплінарного вивчення механізмів формування та розвитку ПА.

У процесі написання магістерської роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів та різних підходів, що базуються на сучасному науковому підґрунті державного управління, зокрема: семантико-етимологічний (визначення змісту базових понять дослідження та розробка понятійно-категорійного апарату); історичний (для уточнення передумов формування та розвитку ПА, базових моделей державного фінансового контролю, а також визначення етапів його розвитку в державі); загальнонаукового аналізу (у процесі аналізу наукових джерел та державних документів, які регламентують діяльність державного фінансового контролю); систематизації та узагальнення (щодо емпіричного упорядкування наукових концепцій та базових механізмів ПА); системного аналізу (для відображення чинного стану державного фінансового контролю в Україні); діалектичний, синтез та індукція (у процесі розробки концепції побудови інституту ПА в Україні та стратегії реалізації механізмів його формування та розвитку).

Інформаційну базу дослідження становлять Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, державних органів влади України, інструктивно-методичні документи, міжнародні нормативно-правові документи у сфері державного фінансового контролю. Як джерела інформації також використано теоретичні та методичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали науково-практичних конференцій, інтернет-джерела.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в магістерській роботі розкрито важливу проблему у сфері державного управління щодо теоретико-методологічного обґрунтування механізмів формування та розвитку ПА в Україні, зокрема:

- *удосконалено*: методологічну основу механізмів формування та розвитку ПА за рахунок: а) сутності взаємозв'язку відносно таких понять, як: «інститут ПА», «інституціональні механізми ПА», «середовище ПА»; б) визначення складових елементів інституту ПА, серед яких є: принципи ПА; стандарти ПА; базові категорії ПА; в) формування моделі «Інституціональне середовище ПА», що передбачає собою мікро-,

мезо-, макро- та мегарівні, які впливають на дієвість ПА та відповідно на ефективність і результативність публічного управління; забезпечення комплексного механізму формування та розвитку ПА за рахунок його обґрунтування, встановлення мети й цілей аудиту публічного сектору;

– *набули подальшого розвитку*: понятійно-категорійний апарат у сфері ПА, уточнення передумов формування й розвитку ПА у світовій практиці шляхом: формування ПА засад державного фінансового контролю; використання системно-функціонального підходу; використання інституціонального підходу; виявлення головних проблем функціонування сучасної системи державного фінансового контролю в Україні, що дало змогу довести об'єктивну необхідність вдосконалення існуючих механізмів у напрямі формування ПА; обґрунтування стратегії реалізації механізмів формування та розвитку ПА в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні наукові положення магістерської роботи можуть застосовуватися в процесі вдосконалення існуючої системи державного фінансового контролю в Україні. Окремі положення роботи можна використовувати у практичній діяльності Державної аудиторської служби України під час розробки проекту Закону України «Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю», а також у навчальному процесі під час підготовки навчально-методичних комплексів і викладання дисциплін – «Публічне управління» або «Теорія, історія і методологія публічного управління».

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і логікою дослідження і складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. До тексту додано список використаних джерел (72 найменування). Загальний обсяг роботи становить 93 сторінки, з яких обсяг основного тексту – 84 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі «*Теоретико-методологічні основи формування та розвитку публічного аудиту*» розглянуто понятійно-категоріальний апарат з теми дослідження та з'ясовано передумови для формування і розвитку ПА в контексті розробки первинних моделей державного фінансового контролю у світовій практиці.

Підрозділ 1.1. «Аналіз понятійно-категоріального апарату з проблеми формування та розвитку публічного аудиту» присвячений аналізу понятійно-категоріального апарату з проблем формування та розвитку ПА.

Важливою групою джерел для написання магістерської роботи є напрацювання вітчизняних науковців - О. Александрович, І. Басанцова, Т. Іванової, Ю. Слободяник, І. Стефанюк та Н. Обушної. Але, проведений аналіз дієвої правової бази у сфері регулювання державного фінансового контролю та вітчизняних наукових джерел з питань проблематики ПА свідчать про те, що наразі в нашій державі поки що не сформовано єдиного понятійного апарату.

Зроблено висновок, що світова практика ПА розвивається значно швидшими темпами та пройшла більш тривалий шлях еволюції, порівняно з напрямом його наукових досліджень в Україні, виникає об'єктивна необхідність становлення й розвитку ПА.

Підрозділ 1.2. «Особливості формування та розвитку публічного аудиту в світовій практиці» присвячений дослідженню моделей державного фінансового контролю у світовій практиці, а також з'ясування його еволюції та механізмів його впровадження.

З'ясовано, що формування та розвиток ПА в світовій практиці дозволяє виокремити базові моделі державного фінансового контролю (адміністративно-бюрократичний контроль, публічний фінансовий контроль) та встановити такі етапи розвитку аудиту з урахуванням історико-економічних закономірностей суспільного розвитку та пов'язаних з ними процесів еволюціонування базових теорій державного управління: виникнення аудиту в первісному вигляді (Стародавня епоха (до III ст. до н.е.)); стагнація аудиту (Стародавня епоха та Середньовіччя (до XII ст.)); процедурно-функціональний етап (Середньовіччя та епоха Відродження (XIII ст. – поч. XVI ст.)); професійний етап (Епоха Відродження, Епоха Нового часу (поч. XVI ст. – кін. XIX ст.)); інституційний етап (Новітня епоха (кін. XIX ст. – кін. XX ст.)); результативно-орієнтований етап (кін. XX ст. - до цього часу)).

У підрозділі *1.3. «Методологічні основи механізмів формування та розвитку публічного аудиту»* показано, що методологічні основи механізмів формування та розвитку ПА тісно пов'язані з дослідницькою програмою інституціоналізму.

З'ясовано, що методологічною основою формування та розвитку ПА є інституціоналізація. У результаті використання інституціонального підходу як методологічної основи механізмів ПА, обґрунтовано понятійно-категорійний апарат на підставі інституціональних засад ПА та узгоджено його сутнісні аспекти наукового дискурсу в інституціональній теорії з метою подальшої чіткої ідентифікації базових механізмів формування та розвитку ПА.

Встановлено, що інституціоналізація ПА є досить складним і тривалим процесом, який передбачає певну структуру взаємовідносин у суспільстві, ієрархію влади, дисципліну, правила поведінки тощо.

Обґрунтовано модель інституціонального середовища ПА, яка передбачає виділення інституціональних складових (соціально-культурне середовище, нормативно-правове та інституційне (організаційне) середовище, інформаційно-комунікативне середовище, наукове середовище) мікро-, мезо-, макро- та мегарівні, що впливають на дієвість ПА та відповідно на ефективність та результативність публічного управління в цілому.

У другому розділі *«Аналіз механізмів формування та розвитку публічного аудиту в Україні»* проведено аналіз механізмів формування та розвитку ПА, як публічного інституту в Україні та визначено основні особливості функціонування сучасних механізмів державного фінансового контролю.

У підрозділі *2.1. «Розвиток публічного аудиту в умовах модернізації публічного управління в Україні»* визначено основні пріоритети розвитку ПА в умовах модернізації публічного управління в Україні.

З'ясовано, що модернізація системи публічного управління в Україні дозволяє виявити та охарактеризувати аспект інноваційної цінності ПА в умовах розвитку публічного управління, адже ПА виступає як: з одного боку абсолютно самостійна нова модель здійснення державного фінансового контролю, яка, формується лише в умовах

модернізації публічного управління, а, з іншого – дієвим стимулюючим механізмом модернізації самого публічного управління.

У підрозділі 2.2. «Аналіз механізмів формування та розвитку публічного аудиту як системного інституту в Україні» проведено аналіз механізмів формування та розвитку ПА, як системного інституту.

Проведеним аналізом механізмів формування та розвитку ПА як системного інституту було ідентифіковано низку управлінських механізмів, ключовими серед яких є соціально-політичний, організаційно-правовий, інформаційно-комунікаційний, кадровий та науково-дослідний. Визначені механізми формування та розвитку ПА, базуються на взаємозв'язках в публічній сфері та формують характерні ознаки комплексного механізму ПА, серед яких можна виділити такі як: системність та незалежність складових механізмів; виконання специфічної функції; особливий склад суб'єктів, на які покладено обов'язок реалізації функції аудиту публічного сектору; взаємозв'язок суб'єктів, що реалізують функції ПА, між собою однією місією; реалізації відокремлених механізмів різних методів державного регулювання; плановий характер та ін.

У підрозділі 2.3. «Особливості функціонування сучасних механізмів публічного аудиту в Україні» показані особливості функціонування сучасних механізмів публічного аудиту в Україні.

Визначено, що в сучасних умовах суспільного розвитку прозорість і підзвітність у системі публічного управління є фундаментом для моделі ефективного управління, адже вони допомагають забезпечити незаперечні цінності демократичної держави, такі як законність, рівність, дотримання суспільних інтересів. На сьогодні важливою проблемою в Україні залишається формування цілісного організаційно-правового механізму системи державного фінансового контролю, який, здатний врегулювати повноваження, відповідальність, методологію та інструменти функціонування внутрішнього та зовнішнього державного контролю. Незважаючи на наявні неточності в системі державного фінансового контролю, можна стверджувати, що в Україні наразі вже тривають процеси перетворення існуючої системи, у напрямку формування й розвитку базових механізмів модернізованої дієвої системи, яка складатиметься з зовнішнього і внутрішнього аудиту, що дозволить підвищити відповідальність управління державними коштами і майном та стане ключовою складовою інноваційної моделі конкурентоздатної національної економіки.

У третьому розділі «Шляхи удосконалення механізмів формування та розвитку публічного аудиту в Україні» доведено об'єктивну необхідність удосконалення механізмів державного фінансового контролю в Україні в ПА, обґрунтовано Концепцію побудови інституту ПА в Україні, визначено перспективи її заснування та сформовано стратегію реалізації механізмів формування та розвитку ПА в Україні.

У підрозділі 3.1. «Необхідність удосконалення механізмів державного фінансового контролю в контексті публічного аудиту» обґрунтовано необхідність удосконалення механізмів державного фінансового контролю в контексті публічного аудиту.

Встановлено, що до основних обумовлюючих зв'язків необхідності удосконалення механізмів державного фінансового контролю в контексті публічного аудиту можна віднести в першу чергу той факт, що Україна на тривалий період була виключена з процесу утворення незалежних контрольних центрів, результатом чого стала повна відсутність наукового теоретико-методологічного підґрунтя для становлення незалежної національної системи державного фінансового контролю. Впродовж перехідного періоду

становлення від адміністративно-бюрократичної до демократичної моделі управління національна стратегія державного фінансового контролю не забезпечувалася сучасними дієвими механізмами та методами, пристосованими до ПА в напрямку розвитку контролю не «заради дисципліни», а «заради результативності або ефективності». Не відповідність правовій дійсності правової та методологічної бази державного фінансового контролю, спричиняє відсутність необхідної координації між чинними органами влади та чітким розмежуванням їх функцій. Також має місце невизначеність співпраці держави й суспільства, громадянських організацій та окремих громадян в проведенні контролю за діяльністю органів публічної влади у сфері управління публічними фінансами.

У підрозділі 3.2. «Концепція побудови інституту публічного аудиту в Україні та перспективи її впровадження» показано Концепцію побудови ПА в Україні та перспективи її впровадження.

У роботі з'ясовано, що концепція побудови ПА в Україні складається таких блоків, як: цільовий блок, що представлений місією, метою, цілями, завданнями, принципами та функціями ПА, які репрезентують аналіз інноваційно-якісних зрушень у сфері державного фінансового контролю, зокрема та у сфері публічного управління в цілому; суб'єктно-об'єктно-предметний блок ПА; технолого-організаційний блок, в рамках якого визначаються технології організації та здійснення ПА (форми, стандарти, методи, інструменти та ін.) зі змісту оперативних засобів впливу, що забезпечують цілеспрямовані дії ПА згідно інноваційних стратегій у системі публічного управління; блок, що репрезентує уніфіковані механізми формування та розвитку ПА; концептуальний блок, в рамках якого представлені напрями та передумови впровадження Концепції побудови ПА в Україні з позиції уніфікованих базових механізмів формування та розвитку ПА в Україні.

Встановлено, що впровадження та розвиток інституціональних засад ПА в Україні неможливе без формування відповідних передумов, які є складними, залежними від модернізаційних процесів у суспільстві та включають в себе всі рівні публічного управління. Враховуючи особливості інституціональної моделі ПА в рамках інституціонального середовища, розвиток вітчизняного ПА формалізовано на основі таких передумов як: соціально-культурні; політико-економічні; організаційно-правові; інформаційно-технічні та наукові.

У підрозділі 3.3. «Стратегія реалізації механізмів формування та розвитку публічного аудиту в Україні» запропоновано стратегію реалізації механізмів формування та розвитку ПА в Україні.

Визначено, що основні напрями стратегії реалізації механізмів формування та розвитку ПА в Україні, включає такі напрями, як:

- впровадження принципів публічного адміністрування в практику діяльності органів публічної влади в Україні та поступова імплементація моделі належного урядування; формування відповідної нормативно-правової бази функціонування й розвитку ПА, адекватної європейським стандартам та принципам;
- забезпечення функціонування та розвитку Рахункової палати як вищого органу аудиту;
- формування відповідної системи органів аудиту публічного сектору, яка має бути вибудована у відповідності до міжнародних стандартів; розробка та впровадження інструментів застосування на практиці аудиту ефективності;
- створення адекватної сучасним умовам інформаційно-комунікаційної

інфраструктури ПА;

– розширення й подальший розвиток навчальних можливостей для управлінських кадрів вищої ланки, здатних до професійної діяльності у публічній сфері та запровадженню інноваційних методів аудиту діяльності органів публічної влади.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначених у магістерській роботі мети і завдань отриманні результати в сукупності вирішують важливе наукове питання у сфері державного управління щодо визначення формування та розвитку ПА в Україні. В узагальненому вигляді вони зводяться до таких теоретичних і практичних висновків:

1. Проаналізовано понятійно-категоріальний апарат ПА. Зокрема, узагальнення наукових підходів щодо визначення сутності феномену ПА, що представлені в науковому дискурсі, виявило використання абсолютно різних вихідних принципів до формулювання сутності та особливостей ПА в країнах ЄС та в Україні. Встановлено, що ПА в умовах чинної моделі державного фінансового контролю в Україні здійснюється як державний аудит публічного сектора, оскільки легітимність ПА у чинному законодавстві не підтверджено до цього часу. У зв'язку з цим складено концептуально-понятійну складову ПА в системі публічного управління, що побудована з урахуванням особливостей публічно-аудиторської парадигми розвитку державного фінансового контролю, засад та концепцій. Дана складова відображає взаємозв'язок між трьома напрямками до трактування змістовної наповнюваності терміну ПА, а саме у контексті:

а) формування публічно-аудиторських засад державного фінансового контролю в Україні: ПА – якісно-інноваційна модель державного фінансового контролю, яка сприяє належному врядуванню шляхом забезпечення прозорості та відкритості й підзвітності діяльності у публічному секторі, а також через вироблення рекомендацій щодо модернізації публічного управління;

б) використання системно-функціонального підходу: ПА – система зовнішнього незалежного аудиту, що забезпечує процес об'єктивної оцінки економічності, ефективності та результативності управління в публічному секторі та реалізації урядових політик, програм чи заходів;

в) використання інституціонального підходу: ПА – комплекс формальних та неформальних правил (законів, норм, стандартів, концепцій та ін.), що відображають нормативно-ціннісні характеристики громадянського суспільства та уніфікують зміст ПА та механізмів, що регулюють їх дію на практиці.

Уточнення передумов формування та розвитку ПА в контексті еволюції базових моделей державного фінансового контролю у світовій практиці, дозволило узагальнити та систематизувати етапи його становлення та розвитку з урахування історико-економічних закономірностей суспільного розвитку та пов'язаних з ними процесів еволюціонування базових теорій державного управління: виникнення аудиту в первісному вигляді (Стародавня епоха (до III ст. до н.е.)); стагнація аудиту (Стародавня епоха та Середньовіччя (до XII ст.)); процедурно-функціональний етап (Середньовіччя та епоха Відродження (XIII ст. – поч. XVI ст.)); професійний етап (Епоха Відродження, Епоха Нового часу (поч. XVI ст. – кін. XIX ст.)); інституційний етап (Новітня епоха (кін. XIX ст. – кін. XX ст.)); результативно-орієнтований етап (кін. XX ст. – до цього часу)). Доведено, що протягом визначених етапів відбувається жорстка конкурентна боротьба спочатку

двох основних моделей державного фінансового контролю – адміністративно-бюрократичного та публічного фінансового контролю. Разом із тим, виокремлення базових моделей державного фінансового контролю на підставі ряду ознак (мета функціонування; модель державного управління; теоретичний базис чинної моделі державного управління; джерело регламентації діяльності; тип організаційної структури інституцій у системі державного фінансового контролю) засвідчило взаємозв'язок визначених етапів становлення розвитку аудиту із системою державного управління, особливостями створеної системи державного фінансового контролю та завданнями, що висувуються зі змінами соціально-економічного устрою.

2. Проаналізовано базові механізми формування та розвитку ПА з позиції обґрунтування його комплексного механізму, уніфіковано механізми формування та розвитку ПА, а саме: соціально-економічний, організаційно-правовий, інформаційно-комунікативний, кадровий, науково-дослідний. Поняття механізму формування та розвитку ПА трактувати як сукупність правових норм, стандартів, принципів, методів, інструментів та важелів впливу, за допомогою яких створюються умови для реалізації функцій аудиту публічного сектору та оптимальної організації всіх елементів ПА та їх подальшого ефективного функціонування відповідно до завдань стратегічного управління, поставлених перед суспільством і державою. З'ясовано, що механізми ПА, базуються на взаємозв'язках між собою у публічній сфері та формують характерні ознаки комплексного механізму ПА.

Встановлено, що в основу функціонування комплексного механізму ПА закладено сукупність правових норм, стандартів, принципів, методів, інструментів та важелів впливу, за допомогою яких створюються умови для його реалізації. Окрім того, в роботі проаналізовано нові тенденції організації ПА за кордоном, що дозволило обґрунтувати роль міжнародних стандартів у сфері функціонування ПА. Головне призначення інституціонального підходу в дослідженні ПА полягає не в ідентифікації його елементів, а проявляється в розгляді його базових механізмів. В рамках дослідження середовища ПА та проведенням аналізом функціонування ПА, розпізнано управлінські механізми, ключовими серед яких є соціально-економічний, організаційно-правовий, інформаційно-комунікативний, кадровий та науково-дослідний. З'ясовано, що механізми ПА, базуються на взаємозв'язках і взаємодіях між собою у публічній сфері та формують характерні ознаки комплексного механізму ПА.

3. Доведено об'єктивну необхідність осучаснення механізмів державного фінансового контролю в Україні в контексті ПА. При цьому встановлено, що в Україні наразі вже започатковані серйозні інституційні процеси зміни існуючої системи державного фінансового контролю у напрямку побудови і розвитку дієвої системи державного фінансового контролю. На основі особливостей чинного організаційно-правового механізму державного фінансового контролю в Україні зроблено висновок, що у зазначеній сфері наразі напрацьована відповідна законодавча база, яка, частково, забезпечує організаційно-функціональні потреби контролюючих органів. Враховуючи особливості інституціональної моделі ПА в рамках інституціонального середовища, розвитку вітчизняного ПА слугують соціально-культурні, політико-економічні, організаційно-правові, інформаційно-технічні та наукові передумови.

4. Сформовано стратегію реалізації механізмів формування та розвитку ПА в Україні, які передбачають суттєве оновлення нормативно-правової бази, організаційної структури, функцій та методів роботи публічних інституцій, уповноважених на

здійснення ПА за такими напрямками: впровадження принципів публічного адміністрування в практику діяльності органів публічної влади в Україні та поступова імплементація моделі належного урядування; формування відповідної нормативно-правової бази функціонування й розвитку ПА, відповідної до європейських стандартів та принципів; забезпечення функціонування та розвитку Рахункової палати як вищого органу аудиту; формування відповідної системи органів аудиту публічного сектору, яка має бути побудована у відповідності до міжнародних стандартів; розробка та впровадження інструментів застосування на практиці аудиту ефективності; створення адекватної сучасним умовам інформаційно-комунікаційної інфраструктури ПА; розширення й подальший розвиток навчальних можливостей для управлінських кадрів вищої ланки, здатних до професійної діяльності у публічній сфері та запровадженню інноваційних методів аудиту діяльності органів публічної влади.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Чигура А. С. Передумови формування та розвитку публічного аудиту в світовій практиці // Студентські наукові студії: Молодіжний науковий журнал. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. (прийнято до друку)

АНОТАЦІЯ

Чигура А. С. Механізми формування та розвитку публічного аудиту в Україні – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі проаналізовано понятійно-категоріальний апарат з проблеми формування та розвитку публічного аудиту. Зокрема, узагальнення наукових підходів щодо визначення сутності публічного аудиту, що представлені в науковому дискурсі, виявило використання абсолютно різних вихідних принципів до формулювання сутності та особливостей публічного аудиту в країнах ЄС та в Україні.

Уточнено передумови формування та розвитку публічного аудиту в контексті еволюції базових моделей державного фінансового контролю у світовій практиці, що дозволило узагальнити та систематизувати етапи його становлення та розвитку з урахуванням історико-економічних закономірностей суспільного розвитку.

Розкрито сутність механізмів формування та розвитку публічного аудиту, що становить сукупність правових норм, стандартів, принципів, методів, інструментів та важелів впливу, за допомогою яких створюються умови для реалізації функцій аудиту публічного сектору та оптимальної організації всіх елементів інституту публічного аудиту та їх подальшого ефективного функціонування відповідно до завдань стратегічного управління, поставлених перед суспільством і державою.

Встановлено, що в основу функціонування комплексного механізму публічного аудиту закладено сукупність правових норм, стандартів, принципів, методів, інструментів та важелів впливу, за допомогою яких створюються умови для його реалізації.

Доведено об'єктивну необхідність модернізації механізмів державного фінансового

контролю в Україні в контексті публічного управління.

Обґрунтовано концепцію побудови інституту публічного аудиту в Україні.

Сформовано стратегію реалізації механізмів формування та розвитку публічного аудиту в Україні, які передбачають суттєве оновлення нормативно-правової бази, організаційної структури, функцій та методів роботи публічних інституцій, уповноважених на здійснення публічного аудиторського сектору за такими напрямками: впровадження принципів публічного адміністрування в практику діяльності органів публічної влади в Україні та поступова імплементація моделі належного урядування; формування відповідної нормативно-правової бази функціонування й розвитку інституту публічного аудиту, формування відповідної системи органів аудиту публічного сектору, яка має бути побудована у відповідності до міжнародних стандартів.

Ключові слова: публічний аудит, механізми публічного аудиту, інститут публічного управління, державний фінансовий контроль, публічне управління, публічний сектор.

SUMMARY

Chyhura A.S. Mechanisms of forming and development of public audit in Ukraine – On rights for a manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

The master's thesis analyzes the conceptual and categorical apparatus on the problem of formation and development of public audit. In particular, the generalization of scientific approaches to determining the nature of public audit presented in the scientific discourse revealed the use of completely different starting principles to formulate the nature and features of public audit in the EU and Ukraine.

The prerequisites for the formation and development of public audit in the context of the evolution of basic models of public financial control in the world practice have been clarified, which allowed to generalize and systematize the stages of its formation and development taking into account the historical and economic laws of social development.

The essence of the mechanisms of formation and development of public audit, which is a set of legal norms, standards, principles, methods, tools and levers of influence, by which conditions for realization of functions of public sector audit and optimal organization of all elements of the public audit institute and their further effective functioning are revealed in accordance with the strategic management tasks set before society and the state.

It is established that the set of legal norms, standards, principles, methods, instruments and levers of influence by which the conditions for its implementation are based on the functioning of a comprehensive mechanism of public audit.

The objective need to modernize the mechanisms of public financial control in Ukraine in the context of public administration has been proved.

The concept of building a public audit institute in Ukraine is substantiated.

The strategy of realization of the mechanisms of formation and development of public audit in Ukraine has been formulated, which foresees a substantial updating of the legal framework, organizational structure, functions and methods of work of public institutions, authorized to carry out the public audit sector in the following areas: implementation of principles of public administration in the practice of activity of public authorities in Ukraine and gradual implementation of the model of good governance; the formation of an appropriate legal

framework for the functioning and development of the Public Audit Institute, and the establishment of an appropriate system of public-sector audit bodies to be built in accordance with international standards.

Key words: public audit, public audit mechanisms, institute of public administration, public financial control, public administration, public sector.